

Nyhetsbrev november 2015

Kära medlemmar!

Det är höst, löven och mörkret faller och dagarna blir kortare. Då är det tid att ägna sig åt viktiga saker, som vår miljö och dess inverkan på hälsan, både för den enskilde och för samhället i stort.

Vår förening är inte stor men utvecklar en förvånansvärd aktivitet. Två (!) styrelsemedlemmar skall medverka i den livsavgörande klimatkonferensen i Paris i december! Matilda van den Bosch för ISDE (International Society of Doctors for the Environment) och Björn Fagerberg för WMA/Läkarförbundet och dess nystartade arbetsgrupp för Klimat och hälsa. Vi önskar dem lycka och välgång i detta viktiga uppdrag!

Vi kan vara stolta över att FNs organ för kemikalier och miljö (SAICM) antagit läkemedlens miljöaspekter som en "emerging issue". Det är resultatet av ett mångårigt policyarbete som initierades av Ingrid Eckerman, föreningens förra ordförande, numera kassör och redaktör för detta nyhetsbrev, och Åke Wennmalm, f.d. miljöchef i Stockholms läns landsting. Vi gratulerar dessa pionjärer till att arbetet gått i mål!

Ni glömmer väl inte vårt symposium på Riksstämman 3 december "Kost för en hållbar

hälsa och värld"? Vi har kontaktat SLS nybildade kommitté för Global hälsa för att se vilket samarbete vi kan ha framledes.

Vi samarbetar med professor Tord Kjellström som forskar om hälsoeffekter av arbete i varmt klimat. En artikel om värmes och kylas inverkan på morbiditet och mortalitet med vår aktive styrelsemedlem Björn Fagerberg som medförfattare är inskickad till Läkartidningen.

Första advent, 29 november, blir det [klimatdemonstrationer](#) på många ställen i landet, som upptakt till Parismötet. Det vore roligt om många av föreningens medlemmar deltar i denna viktiga manifestation. Skriv också på det [upprop](#) som formulerats av WHO och stöds av WMA och Läkarförbundet.

Tyvärr är det svårt att veta hur stor eller liten föreningen är eftersom många glömmer att betala medlemsavgiften. Det är lätt att missa detta och om någon har ett bra förslag på hur vi skall lösa detta problem är det bara att höra av sig till styrelsen.

Hälsningar
Sven Blomqvist, Ordförande LfM
sven.blomqvist@lakareformiljon.se

Våra aktiviteter

Ny hemsida

Åldersskäl gör att vår hemsida www.lakareformiljon.se måste uppgraderas. Detta kommer att ske under vintern. Utseendet blir annorlunda men funktionerna i stort sett desamma. Att arbetet tagit lång tid att genomföra beror på vårt budgetavtal med utvecklarna.

LfM på medicinska riksstämman: Kost för en hållbar hälsa och värld

På medicinska riksstämman 2015 ägnar vi oss åt mat ur olika aspekter. Tid: Torsdag 3 december 16.30-18.00. Plats: Sal 24/25, Stockholm Waterfront nära Centralstationen.

Obs: Fritt inträde för medlemmar i SLS som registrerar sig före 15 november. [Läs mer!](#)

Har du fått den här
tidningen i brevlådan?

Kanske har du inte gett oss
din aktuella e-adress. I så fall
skicka den till
info@lakareformiljon.se.

Läkarförbundet och Läkaresällskapet

LfM har tidigare under åren haft ett visst samarbete med Sveriges Läkarförbund och Svenska Läkaresällskapet. Vid vårt klimatsymposium på riksstämman 2014 undertecknades en [gemensam deklARATION](#) av SLF, SLS och LfM.

*WHO Call
for Action
Skriv på!*

SLF-medlemmar har tagit initiativ till en arbetsgrupp om klimat och hälsa, där Björn Fagerberg från LfM är med. Sofia Lindegren, AT-läkare, kommer att adjungeras till LfM:s styrelse. Arbetsgruppen har tagit fram ett policydokument. SLF har skrivit på [WHO:s uppdrag](#). Läkartidningen 46-2015 har temat "Klimatet ödesfråga för människors hälsa". [Läs mer!](#)

Inför klimatmötet i Paris

När detta skrivs pågår förhandlingar i Bonn om FN:s stora klimatmöte COP21 i Paris 30 november – 11 december. Många aktiviteter har redan börjat och hoppet är stort att detta äntligen ska leda någon vart.

LfM kommer att ha två representanter på plats: Björn Fagerberg för Svenska Läkarförbundets arbetsgrupp för miljö och Matilda van den Bosch för ISDE (International Society of Doctors for the Environment). [Läs mer!](#)

*Klimataktioner
29 november i
Stockholm, Göteborg
och Malmö*

Läs också: [Scientists: Earth Endangered by New Strain of Fact-Resistant Humans](#)

Seminarium Alnarp, Malmö 15 april: [Proenvironmental Behaviour, Climate Change & Public Health](#)

Almedalen 2015: Hållbar utveckling och hälsa

Vi som var i Almedalen 2015 insåg att klimatet var allestädes närvarande. Inte ett företag, inte en organisation tycktes ovetande. Detta var dock något som media förbisåg.

Läkarförbundets arbetsgrupp för miljö och hälsa tillsammans med SYLF och Läkare för Miljön presenterade sina tankar om läkares ansvar inför kommande policyprogram. [Läs mer!](#)

Göteborg 21 oktober: Samtal om klimat

Här fick vi i LfM:s regi lyssna till en dialog om politikens, marknadens och konsumentens roller när det handlar om att tackla klimatförändringarna. [Läs mer!](#)

Remissvar

Under 2015 har LfM avgett två remissvar:

[Bisfenol A – kartläggning och strategi för minskad exponering](#) SOU 2014:90

[Förslag till utfasning av fortplantningsstörande och hormonstörande ftalater i Sverige](#) Keml rapport 7/14, dnr M2014/2776/Ke

Sevesokonferensen 2015

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ordnar årligen en s.k. Sevesokonferens. Dit blev jag inbjuden att tala om Bhopalkatastrofen 1984 i Indien. [Läs mer!](#)

Nytt om läkemedel och grön sjukvård

Läkemedel och miljö nu antaget av SAICM!

Det kom ett brev från ISDE, International Society of Doctors for the Environment:

Dear friends,

After 5 years of hard work, ISDE International Secretary is glad to announce you that from NOW on Environmental Persistent Pharmaceutical Pollutants (EPPP) is part of the International Agenda of Chemicals. [Läs mer!](#)

MistraPharma 2008-2015

Forskningsprojektet MistraPharma, om läkemedel och miljö, höll efter åtta år sitt gravöl med ett seminarium "Ett hållbart recept för en frisk framtid".

Där träffades vi tre gamlingar som fick igång den här frågan för snart tjugo år sedan – Bo Gunnarsson, f.d. miljöchef på Apoteket AB, Åke Wennmalm, f.d. miljödirektör vid Stockholms läns landsting (SLL), och jag. [Läs mer!](#)

P-pillerhormon i avloppsvatten stör fisk och grodor

Högre halter levonorgestrel i fiskplasma än i patienten. Levonorgestrel från p-piller biokoncentrerar i fiskplasma, och halten kan bli fyra gånger högre än i en behandlad människa. [Läs mer!](#)

Avloppsvatten renas från läkemedelsrester

Knivsta reningsverk har, som ett av de första i världen, infört ett steg som renar avloppsvattnet från läkemedelsrester. [Läs mer!](#)

Antibiotika i miljön och resistensutveckling

Joakim Larsson, forskaren från Göteborg som konstaterade höga halter av antibiotika nedströms indiska läkemedelsfabrikens reningsverk, anser att vi har stor del i detta genom vårt system för läkemedelssubventioner. "Månadens vara" tar endast hänsyn till priset. Fabrikanter som inte bryr sig om miljön får sälja mer. [Läs mer!](#)

PVC-fria blodpåsar för grönare sjukvård

Sjukvården i Sverige blir allt grönare, och vi blir också ett föredöme för andra. PVC har i stort sett fasats ut. Det har varit svårt att ersätta i blodpåsar. Men nu är det på gång. [Läs mer!](#)

Jag hoppas att ni, kära läsare, fortsätter att vara medlemmar i LfM. Föreningen behöver alla den kan få.

Jag hoppas också att ni får en bra vinter, med lagom mycket kyla, snö och regn.

*Ingrid Eckerman, redaktör och kassör
ingrid.eckerman@lakareformiljon.se*

Klimatkultur

Vi pratar om vikten av ett bra kulturklimat. Men idag är det nog minst lika viktigt att vi pratar om vår *klimatkultur* – om hur vi som kulturvarelser förhåller oss till klimatförändringen. Kultur kommer från det latinska ordet *cultura* som betyder ungefär *bearbetning, odling och bildning* och betecknar andlig odling och socialt överförda levnadsformer i samhället.

Vi människor står mitt uppe i en radikal omställning av våra energisystem – från fossilberoende till ekologiskt hållbara – en omställning som genomgripande påverkar och i ökad utsträckning kommer påverka vårt dagliga liv – vad vi äter, hur vi värmer våra hus, hur vi resor och hur vi producerar varor och mycket annat.

I det öppna samhället är samtalen viktiga – de öppna samtalen människor emellan. I det öppna samhället är meningssmottagningar något positivt och något vi löser genom att söka förståelse och utveckling.

Samtals-klimatet om klimatet har länge varit räddhågat och dominerats av en tystnadskultur. Längre tog klimatförnekarna stor plats och försvårade det. Men ett än större hinder för den öppna, vardagliga klimat-kulturen har nog en annan, djupare orsak – svårigheten att prata om hur vi själva utnyttjar dagens energisystem och svårigheter och vilshenhet över hur vi ska ändra på det och finna ett liv som är ekologiskt hållbart. Hur är maten vi äger producerad och transporterad? Vilka drivmedel har de transportsystem jag använder? Hur är varorna jag köper producerade? Hur är mitt förhållande till bilsport och hur gräsklippis golfbanorna där jag spelar

golf? Det är exempel på frågor som bör få ha en naturlig del i en god klimatkultur.

Hur försöker jag påverka förändringen till ett hållbart samhälle i mitt dagliga liv och i samhället i stort? Är jag aktiv eller passiv? Leder mina ord till handling?

Samtalsklimatet försvåras av de personliga konflikterna mellan att vilja leva rätt och svårigheten att leva som man lär eller svårigheten i att erkänna att man skjutit frågan ifrån sig och kanske till och med förnekat den. I den förändring vi befinner oss finns ångest och skam- och skuld känslor som vi behöver få kontakt med och prata om i ett öppet samtalsklimat.

Samtalsklimatet om klimatet är av vital betydelse för hur vi tacklar den stora omställningen till ett stort fossilfritt samhälle. Det är dags att vi öppnar upp och låter de vetenskapliga framstegen av vår förståelse av den tilltagande växthuseffekten och hur den påverkar livet på jorden ta större plats i de vardagliga samtalen i hemmet, vid kaffeborden på arbetsplatsen, vänner emellan, i TV, radio och andra medier och hur vi planerar samhället.

Politik och samhällsplanering måste ske i samspel *medutbildning och bearbetning* hos var och en i ett öppet samhälle. Klimatkultur är hur vi tänker, talar och handlar om den stora omställning vi befinner oss mitt i och som påverkar våra liv, vår hälsa och våra barns framtid.

Författare: Gösta Alfven gosta.alfven@slmk.se

NYHETS BREV FÖR LÄKARE FÖR MILJÖN

ISSN 1103-081X

Ansvarig utgivare

Karl-Henrik Robèrt, Det Naturliga Steget, Sveavägen 98, 5tr, Stockholm

Redaktör

Ingrid Eckerman
Tel 08-600 15 56, 070-55 73 103
Ingrid.eckerman@lakareformiljon.se

Hemsida www.lakareformiljon.se

Föreningens adress

LfM, c/o Eckerman, Statsrådsvägen 11,
12838 Skarpnäck
E-post info@lakareformiljon.se
Pg 14 43 65-4. Org.nr. 80 24 00-2782

Medlemsavgift

Årsavgiften är 300 kr för läkare, 200 kr för övriga i sjukvården, 100 kr för studerande medlemmar och 500 kr för stöd-medlemmar. Avgiften kan sättas in på postgiro 14 43 65-4. Glöm inte namn, adress, födelsedatum och e-adress!

Föreningen

LfM är en ideell politisk organisation, bildad 1991 med ca 300 medlemmar. LfM samarbetar med **IfM** och är associerad till **Sveriges Läkareförbund, Svenska Läkaresällskapet, ISDE** (International Society of Doctors for the Environment), **HCWH** (Health Care Without Harm) och **Climate and Health Council**. Föreningen är öppen för läkare och övriga verksamma inom hälso- och sjukvården. Annan kan bli stödmedlem.

Layout: Ingrid Eckerman www.eckerman.nu

Kopiering: Lagandan www.lagandan.se